

Plannen, spreiden en beginnen

Een weekplan dat vertelt wat je gaat doen, met ruimte om bij te sturen

Wat je met dit boekje doet

Je helpt leerlingen een concrete leertaak verdelen en oefenen op meerdere momenten.

5de-6de leerjaar · eerste graad secundair · versie 1.2

Een plan met werkwoorden

Voor 5de-6de leerjaar en eerste graad secundair. Startles: 35 minuten. Gebruik echte taken uit de komende schoolweek.

Maak de taak zichtbaar

“Een uur leren” zegt niet wat de leerling moet doen. Schrijf: “vijf Franse woorden uit het geheugen schrijven, controleren en twee zinnen maken”. Kies een klein eindproduct en een controle. Een ingevulde agenda is een hulpmiddel; ze bewijst op zichzelf geen leren.

Van opdracht naar eerste handeling

1. Noteer de deadline en wat je zelfstandig moet kunnen.
2. Verdeel de stof in kleine, inhoudelijke taken.
3. Kies meerdere oefenmomenten met tijd ertussen.
4. Plan per moment een handeling en controle.
5. Voorzie een reservevak en pas aan op basis van een nieuwe poging.

Een praktisch startpunt

Oefenen verspreid over de tijd heeft stevige steun. Er bestaat geen universeel interval dat voor elke leerling, elk vak en elke deadline optimaal is. De planning hieronder is een werkbaar voorbeeld.

Begin klein

Laat een leerling die niet begint één taak van ongeveer vijf minuten kiezen. Daarna volgt een haalbaar vervolg. De vijf minuten zijn een praktische afspraak, geen magisch concentratiegetal.

Voorbeeld: de toets is op vrijdag

Fictieve week. De leerstof is al uitgelegd: acht Franse woorden en omtrek van rechthoeken. De leerling heeft op woensdag sport.

Een plan dat rekening houdt met de week

Dag	Taak	Controle
Maandag	Vier woorden ophalen en één omtreksvoorbeeld maken	Antwoorden nakijken; fout woord opnieuw schrijven
Dinsdag	Andere vier woorden ophalen; twee rechthoeken met andere maten	Controle op woordvorm en cm bij de omtrek
Woensdag	Korte herneming van twee lastige woorden	Na sport niet alsnog een lang blok forceren
Donderdag	Alle woorden in wisselende volgorde; twee nieuwe omtreksvragen	Eerst zelfstandig; ontbrekende stap gericht oefenen
Vrijdag	Toets; daarna één fout of sterke aanpak noteren	Vervolg plannen als een onderdeel nog niet lukt

Wat als maandag wegvalt?

Gebruik dinsdag het belangrijkste eerste deel. Schuif niet alle taken naar donderdagavond. Beperk de hoeveelheid, zoek een haalbaar extra kort moment en bespreek met de leerkracht wat prioriteit heeft.

Realistische ruimte

Plan ook verplaatsing, rust en andere taken. Sommige leerlingen kunnen thuis moeilijk rustig werken. Voorzie waar mogelijk oefentijd en materiaal op school; het plan mag geen test van thuishulp worden.

Lesverloop: van vol rooster naar haalbaar plan

Klaarzetten: P05 en P06, één echt takenoverzicht en een ingevuld voorbeeld.

Vijfendertig minuten

Tijd	Activiteit	Controle
0-5 min	Vergelijk “wiskunde leren” met een concrete taak	Leerlingen noemen het verschil
5-10 min	Noteer deadlines en vaste momenten	De week klopt met hun werkelijke rooster
10-17 min	Verdeel één taak hardop in onderdelen	Elke taak heeft een zichtbaar resultaat
17-25 min	Leerlingen maken een plan in duo's	Elke leerling beslist over het eigen plan
25-31 min	Speel een verstoring: één moment valt weg	Reserve gebruiken of prioriteit kiezen
31-35 min	Laat de eerste handeling formuleren	Iedereen weet waarmee die begint

Zeg het zo

“Hoe zie je straks dat dit oefenmoment klaar is?” en “Welke vraag beantwoord je zonder je boek?” helpen meer dan “Werk wat beter door.”

Niet alle planning tegelijk uit handen geven

Maak bij een nieuwe of moeilijke taak eerst samen een plan. Laat daarna één keuzedeel vrij. Bouw steun af zodra de leerling laat zien dat die keuzes kan uitvoeren.

Oefening: herstel dit plan

Leerlingcasus, ook mondeling bruikbaar. Gebruik een leeg P05 voor de herwerking.

Het plan van Sam

Sam heeft vrijdag een toets over twaalf woorden en twee rekenaanpakken. Hij schrijft donderdag van 19 tot 21 uur: "alles leren". Op donderdag heeft hij training tot 20 uur. Maandag en dinsdag kan hij kort oefenen. Woensdag heeft hij een kwartier vrij.

Jouw opdracht

1. Noem twee concrete problemen in Sams plan.
2. Schrijf drie korte oefentaken voor maandag, dinsdag en woensdag.
3. Maak van donderdag een gerichte controle met tijd voor één moeilijk onderdeel.
4. Beschrijf wat Sam doet wanneer dinsdag onverwacht wegvalt.

Werkruimte

Twee problemen:

Drie taken en hun controle:

Aanpassing als dinsdag wegvalt:

Model bij Sam en gerichte ondersteuning

Een modelplan is één mogelijke oplossing. Kijk vooral of taak, beschikbare tijd en controle samen kloppen.

Twee problemen

Sam plant een blok dat botst met training. Hij combineert alle stof op de laatste avond en benoemt geen concrete oefenhandeling. De twee uur zijn dus zowel moeilijk uitvoerbaar als onduidelijk.

Mogelijke herwerking

Dag	Taak
Maandag	Eerste zes woorden ophalen en controleren; één uitgewerkte rekenaanpak bekijken en een variant maken
Dinsdag	Andere zes woorden ophalen en controleren; tweede aanpak bekijken en een variant maken
Woensdag	Gemengde woordvragen en één som per aanpak zonder model; fouten markeren
Donderdag	Alleen gerichte herneming van zwakke onderdelen op een haalbaar moment; niet vóór het einde van de training plannen

Als dinsdag wegvalt

Verdeel de belangrijkste ontbrekende taak over woensdag en een haalbaar donderdagmoment. Verminder waar nodig het aantal herhalingen, behoud een zelfstandige controle en vraag ondersteuning als de beschikbare tijd niet volstaat.

Ondersteunen

Geef twee vooraf gemaakte taakopties, gebruik een zichtbaar rooster of plan samen op school. Laat snelle leerlingen uitleggen waarom een taak op een bepaald moment staat; meer taakjes zijn niet automatisch betere planning.

Starten, aandacht en opvolging

Koppel planning aan gedrag dat de leerling kan uitvoeren. Vermijd morele labels zoals lui of chaotisch.

Een startafpraak voor morgen

1. Leg alleen het materiaal voor de eerste taak klaar.
2. Spreek een beginmoment en een kleine eerste handeling af.
3. Zet storende meldingen uit of leg de telefoon op een afgesproken plek als dat haalbaar is.
4. Werk de eerste taak af, controleer het resultaat en kies daarna een volgende stap.

Als aandacht wegvalt

Vraag wat er gebeurt: is de opdracht onduidelijk, ontbreekt voorkennis, is het te rumoerig of is de taak te groot? Verander één belemmering. Een timer kan helpen afbakenen, maar lost een onbegrepen taak niet op.

Na één week

Vraag	Bewijs
Kon je op de geplande momenten starten?	Werkelijk uitgevoerde taken naast het plan
Wat kan je nu zonder bron?	Een nieuwe vraag of som
Welke taak was te groot?	Een gemarkeerd onderdeel dat je opsplijt

Ondersteuning op school

Bij aanhoudende moeilijkheden bespreek je de onderwijsbehoefte met de leerling en het schoolteam volgens de eigen afspraken. Dit boekje stelt geen diagnoses.

Kopieerbladen bij deze les

P05 is het weekplan. P06 maakt een taak kleiner. P15 bevat een kort bericht voor thuis zonder verplichte ouderhandtekening.

Bronnen en gebruik

Onderbouwing van de uitgangspunten. De complete reeks is niet als interventie onderzocht.

APS | Dunlosky, J., Rawson, K. A., Marsh, E. J., Nathan, M. J. & Willingham, D. T. (2013). Improving Students' Learning With Effective Learning Techniques. *Psychological Science in the Public Interest*, 14(1), 4-58.

Overzicht van tien leertechnieken; ophalen en spreiden krijgen een hoge bruikbaarheidsbeoordeling.
<https://doi.org/10.1177/1529100612453266>

SP | [RetrievalPractice.org](https://retrievalpractice.org/SpacingGuide). Spacing Guide.

Praktische toelichting bij oefenen verspreid over de tijd.
<https://pdf.retrievalpractice.org/SpacingGuide.pdf>

Hoe de bronnen gebruikt zijn

De kernprincipes zijn op 11 oktober 2026 via de genoemde bronpagina's gecontroleerd. De Nederlandstalige casussen, lessen, teksten, tijdsindelingen en printbladen zijn eigen ontwerpen. Er zijn geen oefeningen of illustraties uit deze bronnen overgenomen.

Afdrukken en gebruiken

A4 op 100%. De aparte bundel bevat 16 losse kopieerbladen; kies het P-nummer bij de les. Modelantwoorden staan in de zes boekjes. De inhoud blijft leesbaar in grijstinten. Gebruik de bronbestanden in inhoud/ om voorbeelden aan te passen. Materiaal voor klasgebruik en persoonlijke professionalisering; publicatie op KlasCement moet nog gebeuren.

